

Redacția și Administrația:
Strada Timișorii Nr. 7.

TELEFON
interurban, local și comitatens
Nr. 20.

Adresa telegrafică:
„DRAPELUL“ Lugoj.

→ Manuscrise nu se înapoiază ←

Scrisori nefrancate se refuză.

Proprietar-editor: Dr. Valeriu Branisce.

ORGAN NATIONAL-POLITIC.

Redactor responsabil: Dr. Corneliu Jurca.

APARE:
MĂRȚI, JOI și SĂMBĂTĂ.

Prețul de abonament:

Pentru Monarchie: pe 1 lună 1 cor.
pe 3 luni 2 cor. pe 6 luni 6 cor. pe
anul întreg 12 cor.; pentru România
și statele uniunii postale: 20 franci
pe an.

INSERTIUNILE

se acordează conform tarifului.

Un număr singularic 10 bani.

DRAPELUL

Lugoj, 7/20 Iulie 1905.

Când s'a ajurnat dieta prin autograf regal, imediat după ce s'a prezentat cabinetul Fejérváry, s'au întrunit toate partidele și fracțiunile dietale în conferențe, ca să iee poziție față de noua situație. Amăsurat obiceiului s'au lansat din toate aceste conferențe comunicate oficiale, după ce conferențele acestea se consideră ca confidentiale.

Cel mai caracteristic comunicat a fost cel al disidenților, care în scurtă vreme sa nu spuneă altceva, decât că membrii întruniți în conferență au desbătut meritoric situația și s'au despărțit dorindu-și reciproc să petreacă plăcut vacanțele de vară.

Se pareă atunci, că agitația politică se va liniști peste vară, spiritele se vor calma și pe toamnă se vor întruni domnii deputați cu mințe și inimă trează. După atâta agitație și vorbă în vânt eră de fapt o trebuință arzătoare ca agitația spiritelor să se așeze și judecata calmă să caute o eșire din înfundătura, în care a ajuns șovinismul.

Dar n'a fost să fie așa. Nu de geaba a trecut contele Apponyi în tabăra extremă a kossuthiștilor. Precum s'a dus mai înainte pe sine la absurd și programele la cari s'a alăturat, pare acum chemat a *duce la absurd întreaga direcție șovinistă a politiceii*.

Duminecă a vorbit Apponyi la Komorn și simburile vorbirii sale este răspunsul ce-l dă acum coaliția opozițională la ape-

lul lui Fejérváry către municipii.

Adevărat, că practic nu recomandă nimic nou acest răspuns-apel municipiilor, ținând ca fiecare să se orienteze direct după renumita moțiune-Bánffy a dietei, pe care chiar contele Andrássy a declarat-o de o simplă «părere» emisă de dietă și e probabil, că funcționarii mai inferbântați la cap din sinul municipiilor vor rămâneă foarte desamăgiți, după acest răspuns. Dar asta calea-valea!

Partea teoretică a răspunsului e de interes, căci Apponyi totdeauna a fost mic la fapte, dar mare în teorii. Și teoria aceasta mai nouă ne arată cum a ajuns deja la absurd întreaga pornire șovinistă.

Anume atât Apponyi la Komorn, cât și comunicatul-răspuns al coaliției spune rupt-ales, că guvernul lui Fejérváry este și nelegal și neconstituțional și prin urmare toate actele emanate dela acest guvern trebuie considerate ca neexistente și egale cu zero!

Norocul, că atât Apponyi cât și comunicatul-răspuns al coaliției se oprește aici și nu continuă șirul deducțiilor năroade. Căci dacă toate actele emanate dela guvern sunt — în urma firii guvernului — invalide și neexistente, atunci însuși guvernul este neexistent și egal cu zero. Iar dacă nu există guvern legal și constituțional, nu poate exista nici executivă legală și constituțională, și după ce întreaga organizare a autonomiilor municipale se reduce la executiva

legală și constituțională, ar fi numai logic, dacă nobilul conte ar declara, că și municipiile sunt neexistente și egale cu zero. Și mergând așa mai departe poate ajunge Apponyi la concluzia, că nu mai există nimic.

Ajuns odată la această concluzie va trebui contele Apponyi să-și pună întrebarea, că la ce atâta eșofarie pentru... nimic.

Dar facă-și nobilul conte calea tatală, căci noi nu-l vom împiedeca. Ducă-se pe sine și pe ai sei la absurd, căci nu-i nici o pagubă! De șovinismul faliment și noi nu-l vom deplange, căci din bancruta șovinismului numai bine poate rezulta pentru țeară.

În mijlocul acestor eșofări par articolii lui Tisza ca o voce din altă lume. Este de netăgăduit, că din punctul de vedere al șovinismului e dreptatea pe partea lui Tisza. Dacă unificarea în limbă și sentimente a țerii întregi nu ar fi o utopie, ci un lucru realizabil, apoi este natural, că acest rezultat nu se poate ajunge pe altă cale decât pe cea evoluționistă, expusă de Tisza.

Dar scopul la care tind și unii și alții este nerealizabil, căci prin forțarea insipidă a limbei statului nu se poate ajunge alt scop, decât ascuțirea contrastelor de sentiment în infinit. Probă ni-e tocmai direcția dezvoltării dela 1867 încoace. De atunci mulți au învățat limba statului, dar șovinismul n'a câștigat nimic real prin aceasta decât că cetățenii de diferite naționalități ai țerii manifestă

contrastul de sentimente și în limba statului.

Și direcția preconizată de Tisza duce la absurd, ca și cea a lui Apponyi, dar pe când Tisza mână în bustru, a apucat-o Apponyi în galop!

E lege fizică, că coarda se rupe cu atât mai iute, cu cât se întinde mai forțat, și fără îndoială duce galopul lui Apponyi mai repede spre această rumpere decât bustrul lui Tisza.

Coaliția a ajuns deja la punctul unde nu mai știe ce să facă. Nota situației ne-a dat-o un cetățean dela Komorn, care ascultând extaziat la expunerile lui Apponyi a strigat la întrebarea oratorică, că ce este de făcut: «Să ne ascuțim coasele!».

Ear Apponyi a răspuns, că coasa ascuțită nu prinde față de pușca Mannlicher!

Cetățeanul extaziat a rămas nedumerit! Ce să facă deci!? La aceasta n'a putut răspunde Apponyi, ear coaliția răspunde să se țină municipiile de moțiunea-părere a lui Bánffy.

Par'că lavina odată pornită se mai poate oprî prin concluze platonice!

Cu necesitate logică se duce pe sine la absurd șovinismul. Cu cât mai curând, cu atât mai bine pentru țeară și pentru toate popoarele!

Nu-i deci nici o pagubă dacă — contrar dorinței disidenților — și-au stricat domnii coaliționiști vacanțele de vară.

FOIȚA „DRAPELULUI“

SOFIA MIRCOVICI.

— Pro memoria —

De

Dr. V. Branisce.

== Foiță originală a «Drapelului». ==

Priveagă în țeara proprie s'a stins la Fizeș (l. Boeșă) ca pensionară a unui stat strein o fiică a orașului nostru, Sofia Mircovici născută Vuia, de al cărei nume și viață este legată o fâșie de dureri și suferințe, din cari se constituie istoria mai recentă a acestui colț românesc de țeară.

Venerabila matroană a închis ochii pentru totdeauna în etate de 72 ani în casa lui Ioan Popovici din Fizeș, fiul decedatului paroh Alexandru Popovici († 1881) la care a petrecut șaptezeci și șapte ani ai vieții sale sbuciumate.

N'am avut fericirea să o cunosc personal, deși de mult umblam cu gândul să-i dau o vizită la Fizeș, dar ca omul cu alte ocupații am tot lăsat de azi pe mâni pân' ce ne-a sosit vestea, că fiica lui Vuia nu mai este între cei vii. Joi a trecut din viață și Sâmbătă a fost înmormântată.

Dar dacă nici n'am cunoscut în persoană această figură distinsă din trecutul Banatului, viața și suferințele ei m'au interesat mult, căci nu odată am întâlnit numele ei între filele date uitării, cari ascund partea mai însemnată a istoriei mai recente a Românilor din Banat.

Cine a fost Sofia Mircovici?

Registrul stării civile ne spune, că a fost văduva profesorului sârb Chiril Mircovici, în care calitate primia dela statul sârbesc penzia anuală de 600 cor. Dar pe noi nu penzionara Sârbilor ne interesează, ci martira luptelor de emancipare ale Românilor, căci decedata merită pe deplin atributul de martiră.

Fiica unuia din cei mai mari bărbați ai Românilor bănățeni, legată prin nemiloasa ursire a sorții de tatăl ei, a cărui singură mângăere a fost, a împărțit cu acesta bine și rău până ce a rămas singură și stingheră între străini, departe de vatra familiară, de parte de țeară în etatea fragedă de 19 ani. Prietini de principii ai tatălui au salvat soarta tristă a orfanei de frumusețe orbitoare prin mărișul cu profesorul sârb Chiril Mircovici, la două luni după moartea părintelui ei iubitor. Nu știu cum a fost această căsătorie, dar știu că nu a fost de durată lungă, căci deja la 1860 — după o căsătorie de 8 ani — a rămas văduvă și ea văduvă a petrecut lungul rest de zile până ce deunăzi a ajuns-o obștescul sfârșit.

Am zis că a fost legată prin nemi-

loasa ursire a sorții de viața tatălui ei, căci decedata, primul și singurul copil al lui Ignatie Vuia, a văzut lumina zilei în ora când mama ei, tinăra soție a tinerului paroh din Lugoj Ignatie Vuia, a închis ochii pentru vecie. Deabea implinise nou numitul paroh al Lugojului etatea de 24 ani, când a rămas văduv și tatăl mititei orfane, singura măturie a fericirii sale familiare prea năprasnic stinse.

Această ursire nemiloasă a sorții ne explică intimitatea legăturii între tată și fiică, ne explică de ce vedem pretutindeni lângă Vuia pe fetița sa, chiar și în cele mai agitate zile cum au fost cele ale revoluției din 1848/9, cari au rezervat mare dar nenorocit rol lui Ignatie Vuia. Această ursire nemiloasă a sorții ne explică de ce a trăit, până în ultimele sale ceasuri, așa de vie imaginea iubitorului tată în sufletul copilei recunosătoare. Ear noi, când depunem o lacrimă pe proaspătul mormânt al fiicei, aducem totodată omagii de recunoștință și admirațiune tatălui ei, care-și doarme somnul de veci în pământ străin, la Negotin în Sârbia.

O carte de rugăciuni dela Ignatie Vuia, păstrată cu sfințenie de fiică-sa, ne-a salvat datele despre viața și originea administratorului episcopesc al diecezei Caransebeșului (= Vârșeț) din 1848/9. Însemnările pe această carte de rugăciuni sunt făcute de mâna proprie a lui Vuia¹⁾.

¹⁾ Vezi «Foaia Diecezană» din Caransebeș Nr. 29 din 18 Iulie 1904 pag. 3 și 4.

Din aceste vedem, că Ignatie Vuia s'a născut la anul 1809 în Decembre din părinți economi în comuna Voivodinț, lângă Vârșeț. Tatăl seu, care aproape 32 ani a fost chinezul (primariul) satului, eră om cu stare bună materială și a dat copilului seu o creștere deosebită: «I dau să'nvețe ca să ajungă vlădică» — cum zicea bătrânul.

Școalele primare le-a urmat Vuia la Voivodinț și Oravița, studiile gimnaziale la Timișoara și cursurile filozofice la Budapesta, după terminarea cărora a trecut în teologia dela Vârșeț ca să implinească dorul tatălui seu: «să ajungă vlădică!»

După terminarea studiilor teologice a luat de soție pe Susana, fiica preotului George Petrașcu din Lugoj și la 10 Aprilie 1832 a fost sfințit prin episcopul de Vârșeț Maxim Stanoilovici într-un ipodiacon, la 11 Aprilie într-un ierodiacon și la 12 Octombrie într-un presbiter fiind numit de capelan lângă soerul seu în Lugoj. Murind în curând soerul seu († 14 Martie 1833) a fost numit paroh cu singhilie la 18 Aprilie 1833 și instalarea solemnă a avut loc la 22 Mai al aceluiași an.

La 21 Decembre 1833 i-se născu fiica Sofia și îi muri soția Susana. Nemiloasă ursire a sorții. La 8 Iulie 1834 depuse jurământul ca «consistorialnic asesor» și primii ca distincție brău roșu, semn că episcopul de Vârșeț a știut prețui deosebitele calități ale tinărului seu preot, care abia implinise 24 ani.

Alegerea dela Liptó-Szent-Miklós. Luni a avut loc la Liptó-Szent-Miklós alegere de deputat, după ce deputatul acestui cerc, Bertalan Lányi, ajungând ministru a eșit din partidul «liberal» și a depus mandatul. Acum Lányi a candidat din nou. Cu totul au fost 3 candidați: ministrul Bertalan Lányi, naționalistul slovac Dr. Emil Sztodola (care căzuse la alegerile din Ianuarie față de Lányi) și kossuthistul Toma Thuránszky. Interesul pentru această alegere a trebuit deci să fie mare. Rezultatul alegerii însă n'a satisfăcut nici pe ministrul Lányi, nici pe kossuthiști. S'au dat cu totul 2995 voturi. Din aceste a obținut naționalistul slovac Dr. Emil Sztodola 1455, ministrul Lányi 1349 și kossuthistul Thuránszky 191 voturi. Neîntrunind deci nimeni majoritatea absolută, va avea loc balotagiu între naționalistul slovac Sztodola și ministrul de justiție Lányi. Foșii lui Bánffy zice, că e datorința coaliției, ca la balotagiu să ia poziție contra ministrului Lányi și să dea ajutor candidatului naționalist.

CRIZA.

Comitetul executiv al coaliției opoziționale a continuat Luni desbaterea privitoare la apelul admoniant al lui Fejérváry adresat comitatelor.

Carol Eötvös a declarat, că ziarele au adus comunicate tendențioase despre discursul său din prima ședință a comitetului, și a protestat hotărât contra declarațiilor atribuite lui. El n'a propus nici dezarmarea coaliției, nici n'a zis că coaliția mână națiunea în revoluție. El numai atât a zis, că e necesar ca partidele coalitate să ia cât mai îngrabă asupra lor guvernarea țării. În legătură cu această declarație a sa propune, ca de aci înainte ședințele comitetului executiv al coaliției să fie sau pe deplin confidentiale, sau pe deplin publice.

S'a decis ca ședințele comitetului să fie confidentiale.

După ce s'a luat apoi în desbatere amănunțită apelul lui Fejérváry către comitate, s'a decis ca partidele coalitate să-și precizeze punctul lor de vedere despre situația politică într'o declarațiune detaliată, în care să se dea îndrumare comitatelor: ce poziție să ia comitatele în viitor față de ordonanțele guvernului neconstituțional și ilegal? Cu redactarea declarațiunii au fost încredințați Apponyi, Andrássy și Polónyi.

S'a mai emis o comisie de 6 (în care ia loc și Carol Eötvös) pentru

Ear în anul următor a fost chemat de profesor la institutul teologic din Vârșet, unde eră pe acea vreme și marele nostru Șaguna și de atunci pare a se da raportul de prietinie între acești doi mari bărbați ai neamului nostru.

Mulți din cetitori se vor miră cum de prin cărțile și istoriile noastre nu se găsește aproape nimic despre Vuia. De fapt lucru curios, dar explicabil prin nenorocita tendință a generațiunii de după 1848 de a suprima totul ce ar indica o prietinie politică a Românilor cu Maghiarii în anii 1848/9. Și nu se poate o greșeală mai mare decât aceasta. Ar fi timpul ca istoria noastră să privească drept în față evenimentelor ce s'au desfășurat la noi, fără privire la veleități neadmisibile în aprecierea și stabilirea faptelor istorice.

Ideale mari naționale au condus pe acei frunziși ai noștri, cari au salutat cu încredere zorile libertății, ce se iviră la 15 Martie în Pesta. Că s'au înșelat?! Asta e altă chestiune! Par'că reacțiunea vieneză, căreia s'a alăturat grosul Românilor din Ardeal, a fost deamă de generozitatea aspirațiilor și sentimentelor, cu care au apărut Români cauza Casei domnitoare!

Adevărat, că în politică se judecă după rezultate, dar numai în politică! Istoria trebuie să pătrundă mai adânc, trebuie să caute motorul faptelor,

a redigiă un proiect unitar de luptă spre a asigura conformitatea rezistenței pasive în toată țeara.

Declarațiunea coalițiunii.

În ședința de Marti a comitetului executiv al coaliției s'a primit declarațiunea stilizată de Apponyi, Andrássy și Polónyi ca răspuns la apelul lui Fejérváry. Declarațiunea-răspuns conține — în extras — următoarele:

Apelul lui Fejérváry conține mai multe falsități. E drept că numirea lui Fejérváry de ministru president e legală, dar caracterul atribuit acestui guvern e anticonstituțional, iar rămânerea la putere a acestui guvern și după votul de neîncredere al dietei e contrară principiilor fundamentale constituționale depuse în art. de lege III. din 1848, care zice că regele își poate exercita puterea executivă numai pe calea unui ministeriu responsabil. Responsabilitatea politică înseamnă, că guvernul trebuie să poseadă în privința activității sale de guvernare aprobarea majorității reprezentanței naționale și în privința susținerii sale la putere încrederea majorității. Guvernul actual nu posedă nimic din toate aceste, deci e nelegal și neconstituțional. E deci datorința sfântă a fiecăruia ca prin toate mijloacele legale să facă imposibil un astfel de guvern pentru a nu se clătina bazele de existență națională ale țării.

De guvern e totdeauna trebuință, dar de aci nu urmează îndreptățirea guvernului anticonstituțional și în continuare a guvernării constituționale nu trebuie să obvină întrerupere. Majoritatea parlamentară nu e responsabilă pentru această întrerupere, pentru că majoritatea a fost și e gata să ia asuprași guvernarea, dar fără abandonarea unei părți esențiale a programului ei, în care parte este exprimată voința națională manifestată la alegeri. Din contră, responsabilitatea pentru întreruperea guvernării constituționale cade asupra guvernului actual.

E drept, că e datorința tuturor a purta sarcinile publice ale țării, dar împlinirea acestor sarcini nu trebuie pusă la dispoziția unui guvern anticonstituțional. Dacă deci comitatele și oficianții refuză guvernului dările și recruții, nu comit ilegalitate, nici imposibilitate morală, ci se acomodează vieții constituționale a națiunii.

Iar dacă guvernul nimicește hotărârile comitatelor referitoare la refuzarea dărilor și recruților, procedează ilegal și fără efect de drept. Aceste hotărâri comitatense provoacă numai pe oficianți la aplicarea strictă a legilor existente, cari legi sunt mai presus de anularea ministerială.

Apelul guvernului nu conține nimic

fără privire la rezultate. Ear dacă vom căuta motorul faptelor lui Ignatie Vuia, Petrovici alias Stoichescu, etc. vom vedea, că motorul acestor mari bărbați a fost cea mai curată iubire de neam.

Idealul lor a fost emanciparea Românilor de sub jugul ierarhiei sârbești, fără de a părăsi legea străbună. Tere-nul îl pregătise deja în anii 40 Eutimiu Murgu, care a căzut în robie de 4 ani pentru preținse agitări contra «spăhiilor» (marilor proprietari), iar Petru Mocsonyi, trimis de comitatul Torontal în dieta din Pojon, a pus deja la 1847 — sprijinit în mod eficace de elita deputaților maghiari — baza convocării pe baze naționale a congresului bisericeii ortodoxe de Carloveș. Propunător a fost deputatul Beöthy din Bihar.

În actele ce le-am publicat¹⁾ referitor la mișcarea națională bisericească a Românilor din Banat în anii 1848 și 1849 iese ca fir roșu această tendință de emancipare a Românilor și șanse de reușită, mai ales după ce Sârbii s'au declarat de aderență și reacției vieneză, aveau Românii numai în tabăra constituțională. În fruntea mișcării naționale de emancipare bisericească s'a pus la 1848 Eutimiu Murgu, după ce poporul din Budapesta l-a eliberat la 15 Martie din temniță. Iar adunarea

¹⁾ Vezi «File din trecut» în «Drap.» 1901 și «Din reșmiriță», «Drapelul» 1904.

ce ar împedecă comitatele în dezvoltarea deplină a rezistenței pasive cu mijloace legale și nu are nici putere morală, pentru-că un guvern anticonstituțional nu poate îndemna și admonia pe nimenea la împlinirea datorințelor constituționale.

»Recunoștința națiunii va însoți pe toți cari sprijinesc în aceste timpuri grele rezistența legală și constituțională a națiunii.»

Limba de regiment.

Fostul ministru president Stefan Tisza scrie în «Az Újság» o serie de articoli despre situația politică a țării și în al 3-lea articol al său a ajuns la punctul cardinal în jurul căruia se învârte criza gravă prezentă: la limba de comandă în armată.

Tisza e în contra limbei maghiare de comandă și — ca și Bánffy — militează pentru introducerea limbei de regiment *excluziv* maghiare.

Ca limbă de regiment — zice Tisza — e recunoscută limba maternă a cel puțin 20% a soldaților unui regiment. Un regiment n'are deci o singură limbă de regiment, ci mai multe. Într'un regiment se pot găsi 20% soldați cu limba maternă română, alte 20% soldați cu limba maternă maghiară, alte 20% cu limba maternă germană, etc. În acest caz sunt într'un singur regiment 3 limbi de regiment: română, maghiară, germană. Dacă acum o limbă e recunoscută ca limbă de regiment, ea e ridicată în rangul acelor limbi, pe cari trebuie să le învețe și să le știe ofițerii.

Acum ce e de făcut? Trebuie să nizuim într'acolo, ca să fie numai o limbă de regiment la regimentele ungare ale țării: *limba maghiară*. Anume: *Prin reforma instrucției populare trebuie făcută superflua cunoașterea celorlalte limbi din partea ofițerilor ungureni*. Prin reforma instrucției populare toți soldații cu limbă maternă nemaghiară vor ști bine ungurește, deci la stabilirea limbei de regiment vor fi socotiți între Maghiari și atunci nu va mai fi trebuință și nu va mai avea înțeles ca să fie mai multe limbi de regiment, ci *limbă de regiment va fi numai limba maghiară*. Deocamdată aceasta e însă imposibil, pentru-că în situația tristă prezentă a treia parte a soldaților nu știe ungurește.

Mai este apoi limba de instrucție a soldaților și limba de comunicație între ofițeri, subofițeri și soldați.

În aceste direcții trebuie reformată chestiunea limbei în armată. Dacă limba

a doua din Lugoj a ales vicar metropolitan (dieceza Timișorii) pe Stoichescu și vicar episcopesc (dieceza Caransebeșului) pe Vuia. În funcție au intrat acești doi vicari deabi în Iunie 1849 pe baza ordinului dat de ministrul de culte Horváth din ministeriul revoluționar dela Dobrișin.

După înfrângerea revoluțiunii a căzut Stoichescu prizonier în cazematele dela Timișoara, unde și-a scris memoriul publicat deja de repetite ori, dar nesocotit de istoriografia noastră, iar Vuia s'a refugiat dimpreună cu Bem și Kossuth din Lugoj peste Orșova în Turcia, însoțit fiind pretundeni de fiica sa Sofia, pe care — după cum îmi povestii fericitul Ioan Glăvan²⁾ ca martor ocular — o sorbiau cu ochii pentru frumșetea ei Turcii și emigranții de-o-potrivă.

Ignatie Vuia a murit la Negotin în Sârbia la 9 Februarie 1852 și a fost înmormântat cu mare pompă, funcționând și episcopul sârbesc de acolo.

Din datele publicate până acum nu s'a putut încă reconstrui biografia completă a acestui mare bărbat³⁾. La

²⁾ Vezi «Ioan Glăvan», «Drapelul» Nr. 12 din 1905.

³⁾ Proba cea mai bună este, că dl Cotărlă trage la îndoială în «F. D.» faptul, că Vuia a fost ales vicar episcopesc pentru dieceza Caransebeșului, precând aceasta este dovedit prin date autentice și oficiale. Dieceza Caransebeșului avea să ocărnuiască pe Români,

maghiară câștigă pas de pas teren în educația și comunicația militară, dacă limba maghiară devine și în armată legătura, care mijlocește comunicația cetățenilor poligloți ai acestei patrii, dacă această pozițiune și această funcțiune a limbei maghiare e propagată și prin armată, atunci ea va face nu numai serviciu esențial în extinderea limbei maghiare, ci va vesti existența și validitatea statului național maghiar în instituțiunea comună a armatei. Dacă deci voim să aducem serviciu nu aparenței, ci realității, atunci trebuie să punem pondul principal pe limba de regiment, de instrucție și de comunicație în armată. Limba maghiară de instrucție și comunicație cu soldații în toate regimentele ungare întrece mult — în privința influinței ce o are asupra vieții — valoarea limbei de comandă și serviciu.

Fiecare pas deci, care delătură — cel puțin la trupele ungare — incurcatura babilonică a limbilor și fiecare reformă, care face ca tot corpul ofițerilor și toți soldații să întrebuințeze fără pedecă, cu deplin succes, limba maghiară, este și din punct de vedere *excluziv* militar un avantaj neprețuit. A jungerea acestui scop este astăzi deja asigurată.

Întreg corpul ofițeresc al trupelor ungare va constă din ofițeri, cari știu perfect ungurește și la educația militară soldații cu limbă maternă nemaghiară, cari știu ungurește, vor fi socotiți între Maghiari și educați ungurește. Afacerea zace acum pe deplin în puterea noastră. *Să întregim această reformă militară cu dispozițiunile necesare pe terenul instrucției populare. E în mâinile noastre să facem ca soldații tuturor trupelor ungare să știe ungurește. Prin aceasta nu numai vom asigura instrucția maghiară în armată, ci în urma logicii evenimentelor vom face ca și comunicația între ofițeri și soldați să fie în limba maghiară.*

După toate aceste cred, că ne putem pune cu drept întrebarea: Nu s' rezultatele aceste cu mult mai importante din punctul de vedere al politicei adevărat naționale, decât limba de comandă și de serviciu? Și dacă ne-a succes realizarea acestora în deplin acord cu regele nostru încoronat, mai e necesar și motivat, mai este în interesul țării să reîncepem luptele îndelungate și amare pentru limba de comandă și de serviciu?

Articolul — după ce arată apoi că creatorii tranșacției dela 1867 au recunoscut Maj. Sale dreptul suveran constituțional de a stabili limba de

dl Cotărlă văd, că Vuia a fost prins în 1848 de Austriaci și închis la Oravița, Lugoj și Timișoara, de unde a scăpat deabi în primăvara anului 1849, va să zică scurtă vreme înainte de a intra în funcțiune ca vicar. Dl Cotărlă ne spune, că arestarea aceasta s'a făcut pe baza unei denunțări a lui Raiacici, care datorită lui Vuia vre-o câteva mii de floreni. Ne mai spune dl Cotărlă, că Lugojenii au zind că Vuia este deținut în Lugoj, s'a revoltat și nu s'au liniștit până ce autoritățile nu l-au arătat pe Vuia poporului, că este viu.

De urma acestei arestări, precum și de cauzele ei adevărate n'am dat încă nici o părere. La tot cazul merită acest incident să i-se caute de urmă. Dl Cotărlă, la al cărui socru locuia bătrâna Sofia Mircovici, știe dela dânsa acest incident.

Dar chiar acest incident arată cât de neglijată este din partea noastră

cari aparțineau diecezei sârbești a Vârșetului. Faptul, că Vuia n'a rezidat în Caransebeș, ci la Oravița și la Lugoj, nu are a face! Este apoi greșit ce spune dl Cotărlă, că Vuia ar fi fost ales «metropolit» la Câmpul Libertății din Lugoj. Textul autentic al adresei către guvern, date din adunarea de pe Câmpul Libertății din Lugoj, subscribe de E. Murgu ca president și Aloisie Vlad ca secretar al Adunării, este publicat în Nrul 56 al «Drap.» din 1901. (File din trecut XIII). Vezi și Horváth «Függetlenség Harcz», Pesta 1871, tom. I pag. 209—10.

comandă și serviciu și au amânat soluția acestei chestiuni în senzul dorinței națiunii pe timpul, când Maj. Sa din propriu îndemn își va exercită în acest sens dreptul seu suveran — închee astfel:

«Înainte de a continua acest drum fatal, să privim în jurul nostru: Suntem noi în situația, ca să ne abatem dela politica bazată pe pactul din 1867 și de dragul limbei de comandă și serviciu să punem în joc toate binecuvântările păcii create la 1867 și ale armoniei restabilite?»

Războiul ruso-iaponez.

Situația în Mangiuria.

Comandantul suprem rus Lenevits s'a lăsat de gândul a lua ofensiva contra armatei iaponeze. El e silit să construească întărituri în pozițiunile sale spre a se putea apăra contra atacurilor iaponeze.

Epidemia aruncă zi de zi sute de soldați ruși la pat și 40% dintre cei îmbolnăviți mor.

Căldura a devenit insuportabilă. Temperatura e de peste 40° R.

Ocuparea insulei Sachalin.

Partea sudică a insulei Sachalin a ajuns pe deplin în mâinile Iaponezilor. În luptele ce s'au încins Rușii au pierdut 160 soldați, morți și răniți; Iaponezii au pierdut numai 70 oameni. 80 Ruși au căzut în prinoare. Iaponezii au luat dela Ruși 4 tunuri.

Rușii de pe insulă nu pot să treacă pe uscat, ca să se salveze, pentru că nu au năi și vapoare. Ei vor fi nevoiți să capituleze sau să moară de foame.

Se așteaptă ceas de ceas *capitularea* trupelor rusești de pe insulă.

Condițiunile de pace.

Plenipotențiații Rusiei și Japoniei se vor întâlni deja în August la Portsmouth (America) unde vor începe pertractările pentru încheerea păcii.

La Petersburg se crede, că Iaponezii vor pune următoarele condițiuni de pace: cedarea insulei Sachalin Japoniei, distrugerea fortărețelor dela Wladiwostok, Mangiuria să fie restituită Chinei cu excepțiunea peninsulei Liaotung, care rămâne în proprietatea Japoniei, recunoașterea protectoratului iaponez asupra Coreei, administrarea liniei ferate Carbin-Port-Arthur prin Iaponia și Rusia să plătească Japoniei 3000 milioane franci despăgubire de războiu.

istoria timpului mai nou. Și timpul acesta trebuie studiat, căci multă învățatură conține. E o datorință de evlavie față de figurile mărețe ale acestui colț românesc de pământ, ca adevărul istoric, chiar dacă supără sentimentalismul bolnav al unora, să fie scos la iveală.

Banatul a avut în epoca renașterii bărbați mari, de ce să fie coplesită memoria acestora prin tradiții false și scornituri?! Reacția sârbească a reușit să ștergă în curând din memoria poporului aceste figuri, scornind d. e. despre Vuia că a comis nelegiuiri ca pseudo-episcop și s'a turcit după ce a fost nevoit să se refugieze în Turcia dimpreună cu emigranții.

De ce să ne judecăm noi și astăzi încă pe bărbații noștri prin prisma Vienei și a Sârbilor dușmănoși?! De ce?!

Tragedia Sofiei Mircovici, care s'a re'napoiat în patrie ca străină neluată în seamă de ai sei, ne impune această mare întrebare.

Și cinești poporului nostru datorim cu rehabilitarea memoriei acelor mari figuri ale neamului nostru, cari n'au cunoscut ideal mai frumos în viața lor decât libertatea și înaintarea poporului român pe toate terenele vieții publice și private.

Convocare.

P. T. membri ai societății de lectură rom. din Făget prin aceasta sunt invitați la adunarea generală ordinară, care se va țineă *Duminecă în 27 August n.* la orele 3 d. m. în localitatea societății, cu următorul program:

1. Deschiderea adunării și raportul comitetului.
2. Raportul casarului.
3. Raportul bibliotecarului.
4. Alegerea funcționarilor și a comitetului pe anul viitor.
5. Statorirea bugetului.
6. Eventualele propuneri.

Din ședința comitetului ținută la 17 Iulie 1905.

Euzesiu m. p.
v. president.

Vasile Olariu m. p.
notar.

Informațiuni.

Majestatea Sa Împăratul și Regele nostru va rămâne la Ischl până în 26 August n., ear după aceea se va duce direct la manevrele dela Romeno. în Tirol. La 30 August Maj. Sa vine la Viena și va locui în castelul dela Schönbrunn. La 3 Septembrie n. Maj. Sa va merge la Stekna în Boemia, ca să asiste la manevrele cele mari, cari vor țineă până în 7 Septembrie. Atunci Maj. Sa se întoarce la Viena. Pe la mijlocul lui Septembrie se așteaptă șosirea regelui Spaniei la Viena, ca să facă vizită Maj. Sale Împăratului și Regelui nostru Francisc Iosif I.

† Lazar Avram, preot gr.-cat. în Maier, membru al «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român», membru în comitetul fondurilor școl. centr. și de stipendii din distr. Năsăudului, membru al reuniunii învăț. «Mariana» etc. etc., răscut la 29 Martie 1863, a încetat din viață la 16 Iulie n. după o viață scurtă dar activă în al 42-lea an al etății. Rămășițele pământești au fost depuse spre odihnă vecinică Marți în 18 Iulie st. n. 1905 în cimiterul gr.-cat. din Maier. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Generalul de cavalerie W. Klobucsár a fost numit comandant suprem provizor al honvezimei.

Dr. Hristian Vilicow, profesor de muzică și artist neîntrecut la flaut, a concertat Marți seara cu mare succes în grădina «Concordiei» și precum aflăm va da Duminecă seara la cererea generală un al doilea concert tot în grădina otelului «Concordia», la care îl va acompănia la pian dr. profesor de muzică Wilhelm Schwach. Programul concertului de Duminecă îl vom aduce în Nrul viitor.

Sistem minunat de a învăța cetirea și scrierea. Învățătorul Iuliu Gabel din Budapesta a inventat un nou sistem de a învăța cetirea și scrierea. Sistemul acesta este foarte bun, căci cu ajutorul lui înveți foarte iute a ceti și scrie. În 11 Iulie n. a venit Iuliu Gabel la Timișoara și — la rugarea generalului de divizie Fanta — a ținut prelegere cu mai mulți soldați analfabeți din garnizoana din Timișoara. Au fost de față la prelegere în casarma Ferdinand 120 ofițeri superiori, între cari și generalul Fanta. Instrucția soldaților neștiutori de carte a durat numai 10—12 minute și rezultatul a fost splendid. Soldații chemați la tablă au învățat să cunoască în câteva minute toate literile alfabetului și să le împreune de tot corect în silabe. Dr. Gabel a pus pe un soldat să scrie la tablă litere și a fost interesant, că soldatul a știut scrie cu ușurință chiar și litera mare «R», cea mai grea literă în alfabetul latin. Generalul Fanta a mulțumit învățătorului Gabel — în numele ofițerilor prezenți — pentru prelegerea succasă.

Starea sămănăturilor în România. În zilele ultime a plouat bine aproape în toate părțile României și prin aceasta s'a asigurat dezvoltarea normală a curuzului (porumbului), care este acum foarte frumos. Recolta viței de viie de asemenea promise a fi bună. Poame s'au făcut în abundență.

Societatea „România“ pentru exploatarea terenurilor petrolifere din România s'a constituit definitiv cu capital de peste 16 milioane lei. Între subscriitorii se află Al. Marghiloman cu 500.000 lei, prințul Barbu Stirbey cu 400.000 lei, Pleșea cu 400.000 lei, etc.

Producția vinului în anul trecut. În anul 1904 s'au produs în Ungaria și Croația-Slavonia 4 milioane 246 mii 907 hectolitri de vin, și anume în Ungaria s'au produs 3 milioane 471 mii 460 hectolitri, iar în Croația-Slavonia 785 mii 447 hectolitri. Viile au cuprins un teritoriu de 502.834 jugere catastrale. Valoarea întregii producțiuni de vin este prețuită la 130% milioane coroane. În anul acesta producția vinului va fi probabil mai mică, pentru că viile în multe părți sunt atacate de peronospora. În Austria s'au produs în 1904 4% milioane hectolitri de vin, cu 1 milion hectolitri mai mult decât în Ungaria.

Rege care nu și găsește soție. Tinărul rege al Spaniei, Alfonso, n'a avut până acum noroc în dragoste. Deunăzi a fost la Londra, ca să pețescă pe principesa Patricia de Connaught, nepoata regelui Angliei, dar a fost tractat cu refuz din partea principesei. Înzadar a umblat în rând Regelui spaniol chiar și regele Eduard, principesa Patricia a spus pe față, că regele Spaniei nu-i elegant, ear fața lui e chiar îngrozitoare. La balul de curte Regele Spaniei a jucat, ce e drept, cu principesa de Connaught primul vals, dar în curând principesa a spus că e obosită și a întrerupt dansul. Mai târziu Regele spaniol a invitat-o pe principesa la o nouă tură de vals, dar acum Regele a căpătat corfă. Regele spaniol a devenit tot mai trist, din cauză că din căsătoria plănuită nu s'a ales nimic. Acum Regele își caută norocul în altă parte. A pus ochii pe principesa Eugenia Battenberg, o altă nepoată a regelui Angliei. Fi-va acum mai norocos, vom vedea.

Jubileu. Tipografi din Lugoj au serbat în 16 Iulie n. 1905 jubileul de 25 ani al colegiului lor Nicolae Jugănar u, conducătorul tehnic al tipografiei Carol Traunfellner, unde se tipărește ziarul nostru «Drapelul». Dr. Nicolae Jugănar u a împlinit în această zi 25 ani, de când funcționează ca reprezentant harnic și fidel al artei tipografice. La serbarea jubilară, ce a avut loc în grădina otelului «Concordia», iubilantul a fost împărțit de cele mai intime și sincere gratulațiuni din partea colegilor și prietenilor sei ce s'au prezentat în număr complet.

Emigrarea în săptămâna trecută. Săptămâna trecută au sosit la New-York 2316 emigranți din Ungaria și anume: 259 Maghiari, 1224 Slovaci, 446 Șvabi, 338 Croați, și 49 Români. Dintre emigrații români 14 s'au așezat în statul New-York, 12 în Pennsylvania, 18 în Ohio și 5 în New-Yersey.

Princesa Luisa de Koburg, după ce medicii cei mai vestiți din Paris au declarat-o pe deplin sănătoasă și cu mintea întreagă, a fost scoasă de sub curatelă. Bărbatul ei, prințul Filip de Saxa-Koburg-Gotha, a intențat apoi imediat proces de divorț contra ei.

Fiul lui Perczel . . . nebun. Mai mulți țărani, mergând la târg la Baja, au aflat pe Aurel Perczel, fiul lui Des. Perczel, fostul president al dietei din Budapesta, rătăcind prin pădure. Dus la poliție, fu cuprins de acces de nebunie și voi să se sinucidă. Aurel Perczel fu transportat în spital.

Expediție la polul nordic. Luni a plecat din New-York locotenentul Peary pe naia «Roosevelt» ca să descopere polul nordic.

Întunecime totală de soare. În 30 August va avea loc întunecime totală de soare, care însă la noi abiă va fi observată. Întunecimea totală se începe în Canada (America), unde soarele răsare întunecat de umbra lunii. De aici brăul întunecat trece prin Oceanul Atlantic, Spania, Marea Mediterană, Algeria, Marea Mediterană, Egipt, Marea Roșie și Arabia. Un astfel de fenomen cereșc se poate vedea abiă în 200 ani odată într'un punct al pământului. Astronomi din toată lumea se

adună la 30 August în Spania, ca să facă cercetări astronomice pe vremea întunecimei.

Revoluția din Rusia. Turburările agrare cresc continuu. Sute de țărani au fost arestați și unii din ei au fost maltratați cu cruzime de soldați. La Porutino au fost arestați peste 1000 țărani, dintre cari 2 au murit în urma bătăilor suferite. — La Lodz a avut loc la 16 Iulie n. o nouă ciocnire între Cazaci și revoluționari. Trei oameni au fost uciși, 6 răniți și foarte mulți arestați. — La Varșovia au fost împușcați 47 ofițeri, cari n'au voit să meargă pe câmpul de războiu.

Foc mare. În comuna Sümeg au ars în 14 Iulie n. 33 case, în cari locuiau 55 familii sărace.

Nou cutremur la Skutari. Luni a avut loc la Skutari în Albania nou cutremur mare de pământ, însoțit de buibuituri asemenea celor de tun.

VARIETĂȚI.

Cel mai mare port din lume este portul Hongkong. În acest port au sosit și din acest port au plecat în 1903 năi și vapoare cu deplasament total de 19.204,889 tone; în acelaș an circulația în portul London a fost 19.063,629 tone, în Antwerpen 18.277,296 tone, în New-York 17.936,114 tone, în Hamburg 16.694,892 tone, în Liverpool 14,499.618 tone, în Rotterdam 13.579.629 tone, în Cardiff 13.275,186 tone, în Shanghai 12.842,536 tone și în Singapore 12.004,919 tone.

Adevăratul barometru. Renumitul fizician Newton primise dela medicul seu, cu numele Mead, sfatul să se preumbe în fiecare zi 2 ore călare. Când Newton urmând sfatul medicului mergea într'o dimineață călare pe o livadă, se întâlni cu un văcar și acesta îi spuse să nu meargă mai departe, căci îl poate apuca o ploaie zdravănă. Newton se uită la cer și nevăzând nici un nor, crezând că văcarul vorbește prostii și merse tare departe călare. Peste o jumătate de oră cerul se acopere cu nori grei și deodată începe o vijelie mare. Toți oamenii căutau adăpost, Newton însă se întoarse pe ploaia mare călare la văcarul, care se ascunsese sub un pom, și-l întrebă: «De unde ai știut că va veni furtună». Văcarul răspunse: «Totdeauna când vremea bună se schimbă repede în ploaie și furtună, vacile mele se freacă neîncetat cu spatele de pomi». Newton rămase uimit, apoi întîlnindu-se cu medicul seu îi spuse: «În adevăr, nu se plătește să studiezi 25 ani cerul, ca să afli apoi, că adevăratul barometru e spatele vacii».

Cursul pieței Lugoj.

Marfa	greutate		bani
	greutate	coroane	
Grâu prima calitate	90	14	40
» de mijloc	85	13	60
Săcară prima calitate	80	12	—
» de mijloc	75	11	60
Orz prima calitate	80	10	60
» de mijloc	75	10	—
Ovăs prima calitate	45	14	80
» de mijloc	40	13	60
Cucuruz prima calitate	85	16	20
» de mijloc	85	15	60
» nou	10	—	—
Făină 0.	75	26	60
» prima	72	25	80
» albă	70	24	80
» brună	68	24	20
Orez	1	40	—
Gris	80	32	—
Arpăcaș	70	36	—
Mazăre	90	40	—
Linte	85	60	—
Fasole	80	34	—
Mălaiu mărunț	70	—	—
Cartofi	—	9	—
Fân prima calitate	—	4	—
» de mijloc	—	3	50
Paie	—	2	—
Stejar	—	6	20
Cărbuni de peatră	—	4	40
» de Petroșeni	—	4	—
Oloiu de rapia	—	80	—
Lumini de stearină	—	80	—
» topite	—	—	—
Săpun	—	80	72
Carne de vită I. calitate	—	1	20
» II.	—	1	12
Unsoare de porc	—	1	80
Sămânță de chimin	—	84	—
Sare, bucăți	—	22	—
Zăhar	—	92	—
Vin	—	80	—
Spirit I.	—	15	—
» II.	—	14	—

Internatul Vancean de fetițe din Blaj.

Publicare de concurs.

Până în ziua de 15 August n. a. c. se excrie concurs pentru primirea în Internatul de fetițe din Blaj.

1. Pentru o elevă sunt a se plăti pe un an școlastic 240 cor. solvibili în două sau cel mult în patru rate anticipative, pe lângă aceea o taxă anuală de înscriere de 6 cor. 30 fl. pentru elevele din clasele elementare și de 12 cor. 30 fl. pentru cele din clasele civile, apoi 2 cor. pe an pentru bae. Elevele, cari vor învăța limba franceză ori muzica instrumentală, vor solvi separat unele taxe moderate.

2. Fiindcă elevele vor trebui să poarte vesminte uniforme, se vor solvi 28—36 cor. după etatea fiecăreia. Uniforma aceasta, care se pregătește în internat, constă din două șurte în formă de rochie, 2 palării, — una de iarnă și alta de vară — și din o toaletă.

3. La intrarea în Internat fiecare elevă va trebui să fie provăzută cu: 6 cămeși, 6 camizoane, 6 pantaloni, 1 fustă de iarnă, 6 servete, 12 batiste, 6 părechi de ciorapi, 2 părechi de papuci, 1 perie de dinți, 1 perie de cap, 2 perii de încălțăminte, 1 plapomă, 2 pepteni, 1 saltea de lână, 2 perini, 4 fețe de pat, 4 fețe de perină, 2 cuverte de pat din giolgin alb, 1 lavor de spălat și 6 ștergare.

Obiectele acestea au să fie marcate cu numele elevei.

Pentru suma solvită fiecare elevă va primi:

1. Instrucțiune în studiile prescrise pe clasele I—VI elementare și I—IV civile, educațiune religiozo-morală și deprinderi în conversațiunea maghiară și germană.

2. Locuință în etajul institutului în sale mari, sănătoase și luminoase, provăzute cu mobilierul necesar.

3. Vipt întreg și anume: a) la dejun cafea cu lapte, b) la ameză 3 plesse, Dumineca și în sărbători 4, c) la cină 2 plesse.

4. Spălat, luminat și încălzit. În fiecare lună elevele vor lua câte o bae.

5. Instrucțiunea în fert, spălat, călcatul cu ferul, coptul pâinii, tors, țesut, curățit, grădinarit, croit, ducerea socotelilor economiei de casă, conservatul și așezatul legumelor și victualelor peste iarnă, îngrașatul animalelor, prăsirea și ținerea galitelor etc.

La cererile pentru primire e de a se alătură: extras de botez, testimoniu de pe clasa absolvată, atestat medical despre sănătatea elevei, atestat de vaccinare și revaccinare.

Concursurile sunt de a se înaintă Prea-veneratului Conxistor metropolitan din Blaj, alăturându-se la fiecare o marcă de 45 fl. pentru spedarea francată a rezoluțiunii. De la cererea de primire nu sunt dispexzate nici elevele, cari au mai fost în Internat.

Direcțiunea internatului de fetițe.

Dela primăria orașului Lugoj.

Nr. 6433.
ad. 1905.

Publicațiune.

Pentru două locuri fundamentale la școala de agricultură reg. ung din Lugoj, cari sunt a se împlini prin observarea, că la aceste locuri libere numai acei tineri pot reflectă, cari au trecut de 17 ani și se țin de competența orașului Lugoj. Recursurile referitoare sunt a se subșterne primăriei orașului cel mult până în 1 August a. c.

Lugoj, 15 Iulie 1905.

Primarul absent.

Dr. D. Florescu,
protonotar al orașului.

P. P. 23 (3—1).

Dr. Constantin Ignea,

medic univ., operator, etc.

și-a început praxa medicală în Lugoj.

Orele de consultațiune: 10—11 a. m. și 2—4 p. m.

la locuința sa din palatul institutului „Poporul“,
Piața Isabella.

Nr. 121 (x—11).

Cu începere dela 1-ma Iulie st. v. a. c. apare în Lugoj sub conducerea d-lui Dr. Valeriu Branisce, ca redactor responsabil

„BANATUL“

Foaie pentru poporul român,

care va ieși odată la săptămână Dumineca, în extenziune de 8 pagini 4° mare.

Abonamentul pentru un exemplar trimis cu poșta pe trei luni 1 cor., pe 6 luni 2 cor., pe anul întreg 4 cor.

Pentru România și străinătate 10 franci.

Un Nr. singuratic costă 2 cruceri = 4 fileri.

Redacția și Administrația Lugoj. Strada Timișorii Nr 7.

Se caută colportori pentru oraș și comune mai mari!

Numeri de probă se trimiț la cerere gratuit.

Red. (5—5).

„Lugosana“

institut de credit și economii
ca societate pe acții în Lugoj.

Anul fondării 1889. Capital social 300.000 Cor.

Fondurile proprii c. a. 90.000 Cor.

Depuneri spre fructificare

1.500.000 Cor.

acordă împrumuturi cambiale cu acoperire hipotecară și pe lombard cu 8%,
escomptează cambii cu 3 evoluții cu 2 subscrieri pe timp de 3 până la
6 luni, de ale privaților și de ale corporațiunilor cu 7—8%, primește
depuneri spre fructificare fara anunț cu 4%, cu anunț 5%.

Darea după interese o solvește însuși institutul.

Nr. 8. x—37.

Direcțiunea.

COMPOZIȚIUNI MUSICALE de Porumbescu

se află de vîndare la
REDACȚIA „DRAPELUL“
cu următoarele prețuri:

Imn de urare, pentru 2 voci și pian . . .	50 bani.
Hora Prahovei, pentru pian	50 »
A cădută o rață lină, p. 2 voci și pian . . .	50 »
Fluturaș de noapte, polcă p. pian	50 »
Frunză verde mărgărit, p. voce și pian . . .	50 »
Pe câmpiile Stupcei, polcă p. pian	50 »
Fata popii, p. voce și pian	50 »
Basme lăgâne, vals p. pian	1 cor. 50 »
Uvertură la „Crai nou“, p. pian 1	50 »
Baladă, pentru violon și pian 1	25 »
O roză vestejită, p. voce și pian 1	—
Tupiluș prin năgăruș, polcă p. pian	50 »

La comanda prin poșta este de a se alătură 10 bani pentru costul postal de bucată.

Comandele sunt a se face direct la

Redacția „Drapelul“ — Lugoj.

Tipografia Carol Traunfellner, — Lugoj.

Cea mai bună și mai efînă apă de amestecat cu vin și sirup este

apa minerală de Pauliș (Maros-Solymos)

Apă «Isvorului M.-Solymos» (Apă minerală de Pauliș) este una din primele din cauza gustului foarte plăcut, a marelui conținut de acid carbonic liber și este excelentă ca apă de beut din cauza curățeniei și se potrivește de minune în amestec cu vin și sirup. Acolo unde locuitorii sunt lipsiți de binefacerile apei sănatoase pe beut este «Isvorul M.-Solymos» neprețuit și compoziția foarte fericită.

Budapesta, 3 Martie 1903.

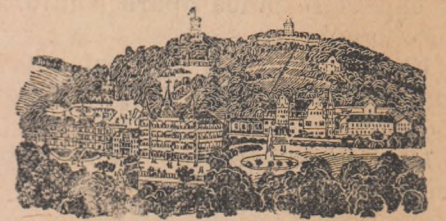
Dr. Hankó Vilmos,

chemic practic profesor de chemie la școala reală de stat din c. II al Budapestei, membru al Academiei maghiare.

Depozit Lugoj: Traian P. Răcx, bîrănie.

Direcția Deva: comitatul Hunedoara.

Nr. 138 (10—5).

Institutul de cură naturală

BILZ

în Radebeul I. Drezda (Germania)
Sanator de rangul prim.

Bolnavi, grăbiți și căutați sănătatea voastră în acest institut condus de medici ai metodului natural de cură (Dr. med.), negreșit că veți gasi în curând și sigur mult dorita-vă sănătate.

Cereți marele și bogat ilustratul prospect, care conține și multe dări de seamă despre cure făcute,

gratuit și franco

dela Reprezentantul general:

Schmall Wien VII/3.

Red. (x—3).

Pravul Bauer

patentat

Mijloc excelent și sigur pentru combaterea incendiilor

probat și aprobat

de autoritățile publice

se poate căpăta

în cantități mici și mari

la ferăria

Anton Haberehrn

Nr. 10 (x—54)

Lugojul-român

vis-à-vis de cafeneaua »Corso«

Provocare și apel

cătră on. conducere a comitatului Caraș-Severin, cătră magistratul orașenesc și cătră proprietarii de realități, etc. etc.

E supremă necesitate a aduce respectuos și conștientios din nou aminte on. public pravul de stins al lui Bauer, înainte de a se întâmplă eventuale catastrofe. Pravul acesta ofere și a oferit cel mai favorabil, aprobat și eficace mijloc contra incendiilor băntuitoare.

Se recomandă fiecăruia a cumpără acest prav. Despre modul de folosire se dau bucuos deslușiri în localul de vânzare-amintit mai sus.

Reclama

Reclama stabilă, efectuoasă și practică este sufletul, factorul dătător de viață al fiecărei fabrici, întreprinderi și afac.ri comerciale. Cum, unde și când poți publică anunțuri mai cu efect, mai bine și mai efîn, te poți informă la

Expediția de anunturi

Iulius Leopold

Budapesta, VII, Erzsibet-körut 54,

unde se poartă grije cu deosebită cunoștința specială în mod conștientios, punctual și efîn, de inserate și reclame în toate foile din Budapesta, din provința și din străinătate, precum și în calendare.

Red. (x—24)

Preliminare de spese si planuri gratis.